

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMARUL No. 52

<i>E. Lovinescu</i>	Cuvânt de încheiere
<i>Camil Petrescu</i>	Apropiere
<i>Camil Baltazar</i>	{ Elegie { Dedicatie
<i>Victor Eftimiu</i>	Invățături
<i>Hortensia Papadat-Bengescu</i>	Armonii
<i>Marie Voronca</i>	Elegie
<i>Mihail Celarianu</i>	Târziu
<i>Vladimir Streinu</i>	Arabescuri inuite pentru monique
<i>Gh. Brădescu</i>	Revansa
<i>Virgiliu Moscovici</i>	Apele
<i>I. Valerian</i>	Ecouri
<i>Sanda Movilă</i>	Păsărarul

52

Cronica Dramatică: F. ABERCA — Insemnări Literare

Deasemenea se pot face Abonamente prin corespondența
trimițându-se costul respectiv prin mandat poștal,
la Administrația Revistei,

Manuscrisele, corespondența și schimbările se vor trimite pe adresa
d-ului E. Lovinescu, Strada Câmpineanu, 40.

IN CURÂND VA APARE :

de E. LOVINESCU

CRITICE VOL. VIII

Ed. „Ancora” Alcalay & Calafateanu

SBURĂTORUL LITERAR

REVISTĂ LITERARĂ, ARTISTICĂ ȘI CULTURALĂ

DIRECTOR: E. LOVINESCU

CUVÂNT DE INCHEERE

Cu acest număr, Sburătorul își încetează apariția. Am putea spune că trei ani s'a luptat cu indiferența publică; de fapt, el nu s'a luptat însă nici o singură clipă. Linia lui trasă de mai înainte excludea complicitatea interesului masselor cititoare; în țări și mai culte (în Franța sau în Germania) nu există o singură revistă săptămânală care să poată rezista numai prin literatură; toate își fac pivotul din actualitate.

Înlăturând-o cu desăvârșire, spațiul celor trei ani de apariție a Sburătorului este încă destul de lung; meritul nu revine, dealtfel, cititorului român, ci rezistenței noastre morale și materiale. Cu riscul de a intra în categoria beatitudinii universale, privesc cu satisfacție drumul parcurs; munca nu ne-a fost nerodnică. Scopul Sburătorului nu era să publice literatura scriitorilor de talent, ce au stat lângă noi dela primul până la ultimul număr; nu era să devină punctul de plecare a zeci de volume apărute mai întâi în paginile lui. El era altul: să descopere talente tinere, să le disciplineze și să le impună prin insistența și autoritatea sa. Fiindcă ne-am încheiat activitatea, putem afirma categoric: și-l-a ajuns. N'a existat niciodată o revistă română, care, cu mijloace atât de puține și într'un timp atât de restrâns, să fi creat, din necunoscut, atâtea valori literare pozitive: unele deplin formate și recunoscute, altele făgăduind recolta literaturii de mâine. Din vatra Sburătorului și-au pornit primul sbor: Ion Barbu, Camil Petrescu, Camil Baltazar, Alexandrina Scurtu, Alice Soare, Emil Dorian, Vladimir Streinu, Virgiliu Moscovici, M. Celarianu, I. Valerian, Sanda Movilă, G. Silviu și Ilarie Voronca; din vatra lui, mai ales, s'a desprins marele talent al lui Brăescu. În momentul când unli tineri se întreabă de avem literatură, el este o apariție definitivă, cu care se poate cinsti orice literatură. Sub protecția acestor valori noi, pentru care s'a străduit, Sburătorul poate avea odihna conștiinței împăcate.

E. LOVINESCU.

APROPIERE

— SCHIȚĂ —

Atât de mult ești ceia ce am visat
 Că iată acum
 Apropierea ta adevărată mă îngheață
 Ca nălucirea
 Neașteptată, negândită, la doi pași
 A unui mort iubit.

Atât de mult ești ceia ce am dorit
 Că numai dacă stai în loc
 Tot sufletu-mi spre tine năvălește
 Cum năvălește vântul înghețat
 Spre luminișuri calde.

Mă tot gândeam într'una că s'ar putea să vii
 Călătoreau spre tine, gândurile mele
 Ca pasări oboseite spre zări mai luminoase.
 Ca norii mici spre câmpuri însorite.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Purtam uscată'n suflet
 Invârtejirea desnădăjdută-a unui gol.

Ași vrea să-ți spun acestea
 Cu glas de toată ziua,
 Cu răsufierea calmă
 Și să găsesc cuvinte mai simple decât piatra.

Mă tot gândeam într'una
 Că s'ar putea să vii...
 Dar simt că dacă ai face-acum
 Un pas spre mine,
 Apropierea ta adevărată
 M'ar îngrozi
 Ca nălucirea bruscă
 A unui mort iubit.

Atât de mult ești ceea ce am gândit.

CAMIL PETRESCU

ELEGIE

Cimitirul se odihnește în după amiaza smerită
de toamnă întârziată și gălbejită.

Aleele sunt pătate cu frunze de soare și de castani;
în capelă doarme, palid un copil de șase ani.

Valea plângerii alunecă tot în trepte și în gropi;
Orașul e mic — văzut departe, printre siluete de fabrici
și ploi.

Și liniștea s'a 'nfrățit și ea cu pacea de pe morminte,
așa că 'n cimitir, toate vor să mângâie și să binecuvinte.

Eu, urc poteca spre banca de lemn, cu litere mici
încrustată.

Dup'amiaza oftează cu o rană deschisă: soarele; — și
o pată

de sânge alunecă de se încheagă pe schilavii castani;

mă doare acum moartea băețelului de șase ani;

poate mă doare mânia mea, amintirea tăcută,
care a rămas pe banca veche țesută

în lemnul de ploi și de vreme umezită și putrezită;

poate mă doare liniștea cimitirului — prea liniștit.

Și de mă 'ntorc cu sufletul spre soare și 'ngenunchez
în mine,

e, ca să te cauț, prietenă, în adâncuri pe tine,

și dacă ochii îmi cad oboșiți, asemeni frunzelor de

soare și castani, —

după ce m'a înjunghiat moartea copilului de șase ani,

e ca să te rog, să mai vii, cu mine, să pornim

în vechiul și bunul țintirim,

și să facem popas tot lângă banca smerită,

în după amiaza cu duioșie însoțită.

Și când ochii tăi mi-or arunca stânjenei pe mâni,

sufletu-mi și-o plânge toate lacrimile din fântâni,

când pleoapele tale vor șivoi iar al dragostei luminat prundiș,

sufletu-mi își va înflori — involt — un lumeniș,

iar când mâinile tale vor aluneca pe mâinile mele,

sufletu-mi va pluti în argintate cercuri și inele.

După aceia când vom porni împreună,

în sara blagoslovită de limpeziș de lună,

sufletul alb al copilașului de șase ani,

va fremăta printre crengile de castani,

și-o să ne coboare pe pleoape
 ale împăcării cuminecătoare ape ;
 Invăluie-ne-va întâia oară
 gânduri de ertare, de duiosie, de sară ;
 și cum vom plecà izbăviți de a măhnirilor povară,
 sufletele ne vor fi două întomnate foi
 îngemănate într'un sărut de lumină, pe drum și în
 noroi...

DEDICATIE

*D-lui E. Lovinescu la sfârșitul de
 an al „Sburătorului Literar“*

Clopotniți galbene s'au desfrunzit
 de zile, — funigei pe helestae
 picate cu tristeți în vâlvătae,
 cu sufletul de moarte putrezit.

Lumină care doare și ogoae,
 sfârșit de an șuvițe-a despletit.

Azi, clopotul blajinului tău schit
 cu var de soare vărue 'n odae :

Odaia 'n care zi de zi ai plâns
 Bobițe de lumini și 'mbucurare
 Peste norodul lângă tine strâns.

Și-acum spre mânilor-ți luminătoare
 se 'nalță glasuri : zori peste vitralii :
 — noi ți-am bătut în suflete medalii.

CAMIL BALTAZAR.

INVĂȚĂTURI

Scriitorule, să nu-ți închipui că dacă nu dai nimic la iveală, eu am să cred că stai acasă și „cizelezi...“.

Inteligența este avocatul tembelismului nostru, căruia îi găsește cele mai ingenioase și înălțătoare justificări.

Ca să-și scuze lipsa oricărui efort, unii își zic conservatori, tradiționaliști. Ca și cum a păstra ceva, nu înseamnă, totuși, a face eforturi.

De nimic nu se satură omul mai repede ca de bine. Totuși, ferește-ne, Doamne, de un nou războiu!

Talentul și puterea de muncă n'ajung, ca să reușești. Îți mai trebuie și un mare instinct de tiranie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

America și praful de pușcă n'au fost inventate spre agrementul Pieilor-Roșii.

Se pare că recunoștința e un sentiment subaltern, iar ingratitudea una din formele libertății, ale progresului: numai părăsind pământul care te-a creat te poți ridica în slavă.

Aiurea, când ai un crez politic, te înscrii într'un partid. La noi, ca să poți avea o credință, trebuie să stai înafară de partide.

Fă, mai bine, zece inutile politeți, decât o mojiție necesară

Ne încântă când apare un talent nou, dar tot atât ne'n-cântă și când speranțele nu se realizează.

Pentru tine, gândește cu mintea vârstei tale: pentru ceilalți, însă, gândește cu mintea vârstei lor, dacă vrei să vă înțelegeți.

VICTOR EFTIMIU.

ARMONII

Strada urca în pantă lină. *Minia* gândi că bucuria e un urcuș care dă trupului aceeași simțire plăcută a mersului lăuntric.

Socoti că orașele care sunt așezate pe coline scutesc pe locuitorii lor de o mulțime de trude ale simțirei, căci suind și coborând cu pasul, gândul nu mai are nevoie să străbată dealuri și văi. De aceea oamenii de la munte au un spirit mai învăluit, mai leneș, pe când cetățile mari ale intelectului sunt așezate pe loc șes. Acolo spiritul e nevoit să urce, să coboare, să ridice, să asvârle, să răsbată prin toate accidentele, care lipsesc terenului.

Ast-fel cele două naturi, cea exterioară și cea interioară se ajută una cu alta.

Minia vroi să spuie lucrurile astea tovarășei de plimbare, dar mersul lin în pantă dulce, era așa de armonios, încât realiza deplin înțelegerea.

Orașul aci, sta pe un mal înclinat în marginea apelor și ulițele erau lespezite, totuși păreau azi a călca pe un colnic fraged de iarbă.

Alături de ea prietena zise târăgănat: — E frumos ca la munte! —

Minia, în care trăia în adevăr în ziua asta o minunată frumusețe câmpenească, pe care i-o dărnise un gând bun venit dintr'acolo, gustă atunci deplin coincidența simțirei ei cu înconjurul.

Era știut că plaul poate veni la maluri și pajșteea poate cunoaște gustul împietrit al stâncei. Aburi absorbiseră substanța livezilor și pe drumuri atmosferice o aduseseră aci și cu ea deodată imaginile de acolo, nu numai evocate ci cuprinse material în aerul care le reflectase.

Culoarea, respirul naturii verzi, culese de nouri se risipeau acum din boabele proaspete ale răcoarei și puteai închipui fără imposibilitate că o întâmplare resfira în jurul tău, însuși acel loc de pe lume pe care l'ai fi dorit.

...Dar absorbțiunile, transporturile spirituale, acele care îi aduseseră gândul cel bun și ziua cea frumoasă, suflătește, acele nu erau cunoscute, cu toate că tot așa de precise în fenomenele lor.

Nimeni nu se întreba, despre cum ochiul și mintea euleg în ele locurile, le pot condensa și apoi trimite și dizolva în alt gând, în altă privire, nu ca o evocare sau sugestia ci ca o *faptă* în materia sensibilă.

Era amurg și lumina prelungă a zilei stăruia în umbrele fine care soseau alene așa încât ziua și noaptea stau la un loc, imbinat deopotrivă în ceasul acela.

Strada, orașul, trăiau încă la lumina asta lăncedă, dar cei doi pereți neîntrerupți ai magazinelor capturaseră în adăpostul lor întunericul și vitrinele își scânteiau ca noaptea luminile electrice.

Mina privi expoziția lor variată după formule coloristice anume, după anume legi geometrice.

Îi plăcu faptul că cifrele nu sunt numai semne ale unor calcule cerebrale aride, sau mijloace conștiente ale științei, — îi plăcu să vadă origina lor simplă, trăind inconștient în flințe, sub forma acelei indemnări care conține soluția problemelor și taina echilibrului.

— Tot, e în fiecare din noi! — ar fi vroit să spună, cașicum putea face palpabil acest adevăr.

Apoi ochiul îi lunecă distrat peste vitrinele luminoase ca pe un drum sinuos de arabescuri complicate, în a căror compoziție intrau transparentele muchiate ale cristalelor, edificiul conic al fructelor, piramidele rozalbe ale cartoanelor, fluiditatea înflorată a stofelor.

Dar înapoi a acestei serpentine decorative, fixată în cadre geometrice, *Minia* vedea în reflexul aceluiași geamuri, o pașiște verde așternută limpede sub lumina clară a unui aer parcă sfărâmat din boabele unui isvor de munte.

Întoarse ochii care întâlneau existența străzii asfaltate. La răspântie zări orașul, care opria brâul lui de piatră în marginea terasei lichele de ape umflata și vinete; simți amurgul smaragdiu și poșghita luminei o văzu strălucind pe puful auriu al brațului. Apoi, de pe aste *realități*, ținti iar ochii în cristallul vitrinelor și desluși același peisagiu câmpenesc care desfășura o panoramă vagă.

Acele socoteli erau realizate de o dexteritate instinctivă.

Se gândi la minunea ochiului care condiționează existența naturii. Misterele optice prin care se fac rastrângerile care crează în jurul omului totul, erau cunoscute, dar procedeele care îngăduiau proiecții pe călea fizice și spirituale, acelea nu erau cunoscute:

Cum, gândul celui care a cules în ochi un peisagiu, îl poate duplica în alt gând și acela la rândul lui îl poate proiecta în afară pentru a-l culege din nou în privire — așa cum *Minia* vedea acum fără nici o alterație ipnotică, fără de nici o aberație extatică, deopotrivă cu ceea ce se cheamă vedere taugibilă, — acel peisagiu.

Nu ar fi mirat-o nimeni, arătându-i o fotografie a unor locuri asemuitoare; ar fi știut bine că nu e nici o faptă misterioasă, ci un joc de oglinzi al retinei, la fel cu jocul care hotărăște în jurul nostru formele obiectelor.

Linia fugară a peisagiului acela, impreciziunea relativă a conturilor, arătau că instrumentul privirii era încă imperfect cu astă capacitate.

Dar nu era o putere a ochilor ei numai. Era a tutului! numai că nu și-o cunoșteau — nu o deprinseseră să „poată” ca ori ce organ fără de exercițiul minții lui.

Minia dibuise, deprinsese singură, și simți materialitatea sufletului, o vedea.

Socoti golul unei lumi fără de cunoașterea vizuală, oarbă, principial și lipsită de noțiunile creației. O lume fără de înința unei lumi exterioare în reflexul privirii!

Dar materia pe care o chemăm oarbă — dacă ar avea ea

un ochiu, un ochiu ce nu putem închipui, cu care ne privește. Dacă viața noastră spirituală e un peisagiu pe care acel ochiu îl contemplă! — Așa cum natura e o expresie felurită a însuflețirii universale!

Acel ochiu privindu-i ieri sufletul care era veșted și aspru — până a nu-i fi sosit gândul bun de departe — va fi răs de sufletul ei: — grădina mea azi e uscată.

Iar astăzi, ochiul acela ciudat și necunoscut, care poate totuși exista, ar zice: — ce floare albă a izbucnit pe trupul drept al tulpinelor în grădinile mele!

Oamenii vorbesc și ei de rădăcinile simțirei, dar numai ca de o asemuire. Iar *Minia* știa că ele sunt realități.

Puterea care aduce platurile la maluri și transportă locurile, *Minia*, o știa din lumea ei sufletească: Mișcarea! Când primise gândul cel bun, straturile încheștate ale simțirei ei, mișcaseră încet, și printre ele se strecurase sucii care înviesc; lunecau, se așezau, desveleau în suflet luminșuri și deschideau isvoare.

Unduerea din ființa ei pornea din mișcările cele mari, cei doi curenți uriași care străbat universul sufletului. Tot ceea ce concură-armonia creatoare. Tot ceea ce desbină și risipește negațiunea. Cele două drumuri în mișcare inversă. Din ele pornesc căi nenumărate și se întretale, se împânzesc, iar în paianjenul lor ca musculițe prinse, stau sufletele pe locurile năsfârșite ale iubirei și urei.

Dacă *Minia* ar fi trăit în timpul când legile astea ar fi fost stăpânite, așa cum oamenii stăpânesc climatele, ar fi știut ca și bunii arhitecți, cum să-și clădească casa fericirii, spre soare, ferită de vânturi, cum să-i rodească grădinile prielniceii, cum să ocolească răspântiile!

— Știi! — voi să spuie *Minia*, răspântiile sunt primejdioase. Acolo stau durerile pândare. Dacă am cunoaște harta simțirei, ne-am putea orienta și ferii! unii o cunosc din instinct și călătoresc mai bine ca ceilalți!

Și eu știu unele lucruri! știu, de pildă, cum se fac podurile. Când cineva mă cheamă, pe care îl aștept întind brațe de suflet — și cu încetul ele fac o punte de posibilități, pe care pot trece ca să ajung acolo unde doresc și sunt dorită.

Dacă aș dori singură, sau numai aș fi dorită, ochiul naturii ar vedea pe câmpie o punte prinsă pe un singur mal cu prăvălirea tristă a armaurei în prăpastia celui-lalt.

Oamenii știu și nu știu. Sunt unii care fac învățătură de punți și de drumuri, alții de clădiri sau de fântâni. Li se spune lor oare că principiul care construiește îl vor găsi în simțire, că toate scotellele avide, pe care le vor învăța, de aceea nu sunt abstracte, fiindcă sunt conținute în ei și nu au decât să se cerceteze pentru a le deprinde meșteșugul.

Nu ar fi oare mai trainice pe piloții lor punțile, și casele pe temelii și forța care urcă apele din vinele pământului mai mare, când am cunoaște din firea noastră interioară echilibrele și poten-

țele care deacolo au pornit, — și toate aste fapte ale materiei exterioare, nu ar fi mai mărețe și mai nobil făptuite, când ne-am aduce aminte că la originea lor stă sufletul!

Cei studioși nu ar găsi mai plăcută, mai umană lecțiunea posacă a calculelor, când li s'ar frăgezi mintea cu legenda inițială a primei punți; care a fost avântul a două brațe albe de femei, și tot așa despre atâtea!

Dacă așa întreba pe doctorul Rim, strămtorat de ușa larg deschisă a întrebărei mele, s'ar ascunde îndărătnic în știința lui strămtă. Ieri studia o nouă aderență a unui ulcer incarcerat, I-am spus: Lucrezi o muncă nespornică și întunecoasă de miner. Lucrezi împotriva luminei, la remedierea păcatelor fizice, mereu mai complicate ale ființei, mereu mai degenerate. Azi vei vindeca o ulcerăție, mâine va ulcera alături. Cu o singură dovadă în legile substanței spirituale, care prelucrează materia fizică, vei fi dobândit mai mult pentru sănătatea lumii.

Dar el nu poate și ceceace nu putem nu iubim. Eu nu am nici o știință, sunt numai o probă vie a acestor adevăruri necunoscute.

Așa vroi *Minia* să spue dar tăcu privind în geamuri fugara arătare verzule. Ce va fi fost oare acolo când te apropii? Pomi?... o fântână poate... și cuminți, grele de laptele încălzit în coapsele blăjine, vaci albe — ca în visele bogate!

— Cum se plimbă lumea de frumos azi, zise tovarășa! — În adevăr mulțimea deasă luneca liniștit în sus și în jos. Se strecura pe lângă ele fără aceea frecare de cremene care incinge gloata. *Minia* simți din treacătul anonim simpatia fluentă a trecătorilor așa cum altă dată simțise revulsia, indiferența sau cocupiscenta mulțimei asudate.

— Vezi prietenă! — zise *Minia*, cu glas moale cași amurgul — oamenii toți au în ei oițe! —

Cealaltă răs domol.

— Nu așa cum zicem: că unul e ca Leul, altul ca Lupul! nu ca o asemănare. Eu cred că în om s'a pus din tot ce este în toate dihanțiile și după cum s'a lămurit în el substanța prin atâtea prefaceri are sufletul așa sau altmîntrelea.

Al băgat de seamă ce bine seamănă. Balteș cu un vlezure! Când mă uit nepregătit, îmi țâșnește pe fundul de rafturi al peretelui cu mutra lui ascuțită între urechile ciulite, și prin ochii ca două gămălii, se văd două vererițe. ca acele de pe crengile pădurilor seculare.

Lascu! Cum e flasc ca o broască și la lumină pare verde pe obrazul lățit de gura strivită subț ochii bolboșați, plini de ape stătătoare, cu funduri de mociră.

Dar fiecare din noi, avem în noi toate dihanțiile. Azi ne-au ieșit la plimbare oițele. Uite ce tarmă blândă urcă și coboară. Cum mestecă de cuminte firele de iarbă ale vorbelor naive, cum se uită la noi frumos cu ochii lor rotunzi și liniștiți, cum pasc blăjin bunăvoința și cum privesc plăcut în ochii mei colnicele fragede pe care le poartă în luciul lor.

Cine îi păstorește? căci simțirile mele pentru a-și aduna toți mielușei și a-mi sălășlui liniștit turma gândurilor au avut un păstor. De aceea sufletul meu azi e un miel nătâng pe care l'a strâns subsoară ciobanul dulos.

„Turmele sufletești hrânite din bucurie vor urca mereu mai sus pe coastă în amurg. Aromite în blana lor călduță, un lapte dulce și încropit le va curge prin vine. Cu încetul umbra le va învălui și va intra în brațele nopții și ale odihnei. Ușor prin lâna lor vor trece soăntei ca licurici și fulgi se vor desprinde ca funigeli diafani și vor urca până în vârful coastei; iar de pe ultima stâncă odată cu zorile, stoluri ușoare și puternice de pasări vor căuta înălțimile limpezi ale văzduhului...

Așa ar vedea ochiul sensibil al materiei simțirile noastre păstorite, hrânindu-se din odihnă pentru a se înălța mai liber și stăpânitor.

Eu știu că lâna și fulgul și carnea și sufletul sunt din aceeași substanță. Acei care cercetează materia exterioară o știu și ei, dar apliceți spre fiecare deosebire, uită origina lor unitară.

— Noi două, continuă ea tovarășei care surădea, ne-am întâlnit azi pentru o preumbră plăcută pe un drum mic al armoniilor! Tot așa m'am adunat cu oamenii felurii la glasul unei chemări. Veneau purtând în ei toate gândurile, ca o arcă încărcată cu semințele tuturilor vietăților.

Chemarea a domolit orice alte glasuri, afară de acele ale gândurilor asemuite, și am umblat cu ei alături pe drumurile creațiunii.

Mi-au dat sentimentul *armoniei* tocmai pentru că fiind deosebiți, răspusesem aceleași chemări și, asvărind deosebirile, se lămurise ceea ce ne asemuia și trăia deci în noi.

Mi-au dat simțirea *eternității* pentru că de pe drumurile lor încălcite și strălune, veniseră spre un acelaș loc, pe linia unei raze care se prelunga la infinit!

— „Aci ne despărțim“ — zise prietena.

— Ne despărțim și vom simți poate mai bine că am fost împreună. Despărțirea de cel cu care am umblat pe calea cea bună îmi dă acelaș sentiment de armonie, tocmai pentru că avem ce desface și îmi dă despărțirea iarăși sentimentul eternității pentru ceea ce luăm din acelaș loc și ducem pe raza drumurilor răsletite, prelungite în necunoscut.

Ochiul naturii ne va fi văzut ca pe un mănunchiu, și acum va zice: — Iată mănunchiul s'a deslegat — dar fiecare fir răsădit alurea va păstra vestigiul înfrățirii de odinioară și semnuș cu care trestia mlădioasă și puternică a unei aceeași stăpâniri i-a strâns într'o fascie.

Așa contemplă ochiul materiei, firea variată a simțirilor noastre. La ceasul când ele licăresc dar nu au încă aripele luminei, părem sublimă constelații și sufletele ne sunt stele mici care călătoresc în coasta vre unui astru pe calea armoniilor infinite

ELEGIE

lui CAMIL BALTAZAR

*Eră o ploaie, al cărei țipăt ne pătrundea, dureros
ca miorlăitul pisicilor noaptea pe-acoperiș.
Fiecare picătură fărâșă, departe un luminiș
și sufletul ne rămânea : zid de toamnă apiecat și ros.*

*Simțiam sfârșindu-se în noi o tinerețe chinuită ;
Amintiri din copilăria tristă veniau, ca niște țipete adânci și
grave.*

*Vedeam viața ; o fereastră întunecată și cernită
și glasul tău : privirea unei păsărici bolnave.*

*Apoi, nedeslușite măhniri s'au prăbușit
ca niște punți șubrede în noi.
Buzele tale zdrobiau, cu picăturile de ploaie, luminșiuri
și desnădejdea a izbucnit în pieptul nostru : apăsător purol.*

*Așa — ca două tristeți — am mers prin parcul ud.
Pomii plângeau și ei viața rătăcită și amară...
Și-acum, încă, departe de tine, poete, aud
elegia, pe care sufletele noastre și-au spus-o,
acolo în liniște, în ploaie și în sară.*

ILARIE VORONCA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TARZIU

*Spre zarea tăiată de drumuri ce aleargă spre cer
Am scos și eu sufletul meu obosit și stingher
Și lung l'am plimbat pe sărmanul străin,
Să-l mângâie drumul pustiu : prăfuitul destin.*

*Și cum se 'nsera peste noi, ca o pânză de fum,
Deodat' l'am simțit părăsindu-mă singur pe drum.
Atunci m'am oprit ; mai durau cenușiile căi
Și parcă pământu 'ncălzea încă arborii săi,
Dar ei se 'npleteau în văzduh, ferecați în oțel.
Cenușii peste sufletul meu, cenușii peste el.*

*Atunci m'am oprit ; mai luceau amintirile în flori.
M'am grăbit să le smulg și 'nșelat să le soănt de culori,
Dar din cer se lăsă un troian de zăpezi fumurii :
Trebuie să grăbesc prin copacii de fier — și pornii —*

*Am pornit 'ntr'un pas de pământ, înghețat, șovăind,
Înghețate-au rămas neuitatele brazde, lucind ;
Un copac, ori o floare 'nnapoi să mă cheme n'au vrut,
M'au lăsat să mă 'nnec în pustiu, au tăcut... au tăcut.*

MIHAIL CELARIANU.

ARABESCURI INUTILE PENTRU MONIQUE

Peisagiu mort

Subt străveziul cerurilor lac
 Cu nuferi mari de stele înflorit,
 Ca liniştea stă iazul aîormit
 Şi 'n mine apele lui moarte zac.
 Tristeţea malurilor lui scobite
 Se 'ndoaie 'n trupul sălciilor ce par
 Ofelii în demenţă — despletite
 Pe nepăsarea-oglinzii, de gheţar.

Azi sălciilor din creştete plecate
 Le curg frunzişuri lungi, elegiac,
 Şi ca plutirea unei bărci uitate
 Doar liniştea mai lunecă pe lac...

— De-ai fi venit, cu râsu-ţi de cleştar
 Şi cu tot trupu 'n umblet curgător
 Să-mi aminteşti părâiele ce sar
 Prin munţii 'n care iazul stătător
 A fost odată sprinten şi sonor;

Nămolu-i poate-ar fi 'nceput ca iară
 In nuferi de lumină să răsară,
 Visându-se de-asupra-i mai aproape
 De ale cerurilor limpezi ape...

Azi vino tristă 'n peisagiul mort,
 Pe care-atâta de 'n adânc îl port,
 Să ne 'ntrebăm de lună — de ce oare
 S-a 'ntors heliotropic înspre soare
 Şi cum de pare luminoasa-i pată,
 Spre seară, o floare-a soarelui ciudată?...

VLADIMIR STREINU

REVANȘĂ

Doamna Mița Marinescu, femeie măritată, frumoasă, domiciliată în Clopotarii vechi, nu mai avea astâmpăr. Coafată, pudrată, cu sprâncenile fin încondeiate, eși la poartă, roște și durdulle, într'o spumă de dantele și plecată înainte, riscă un picioruș, aruncă o privire în stradă, ridicând aristocratic o trenă imaginară.

S'a potrivit. De după colț apare d-l Nae Marinescu, șef de birou la comerț, legănând în degetul cel mic un pachetel cu delicatese.

- „Ei?”.
- „S'a făcut!”.
- „Parol?”.
- „Parol”.
- „Pe onoarea ta?”.
- „Tu știi că eu nu-mi dau onoarea niciodată”.
- „Să mor eu?”.
- „Astă e...”.
- „Nu mă mîți?”.
- „La ce să te mint?.. Ce ești copil? Dacă nu s'ar fi făcut: ți-aș spune curat: nu s'a făcut și pace!”.
- „Bravo!”. Și bătând din mâinile albe, ca un fluturaș pudrat din aripă, se îndreptă sărind spre suflăgerie, fredonând fals:

*Ce pălării, ce voalete,
Ce rochiță am să-mi fac.*

pe aria celebră „La Vila regală”.

— „Spune-mi și mie cum s'a întâmplat”, îl îndemnă ea așezată comod în fața lui, curățind delicat, cu coatele pe masă, cu degetele răsfirate, o feliu subtilă de salam.

- „Cum să se întâmple?.. M'am dus la el și i-am spus verde i-ascultă, nenisorule...”.
- „Val, așa i-ai spus?”.
- „Pe onoarea mea”.
- „Nu ți-a fost frică?”.
- „Mie?.. Hm... Ascultă, nenisorule, zic...”.
- „Și el ce a zis?”.
- „Ce să zică?”.
- „Nu s'a supărat?”.
- „Ce să se supere... îl repezlam de nu se vedea... Ascultă, nenisorule, zic...”.

— „Pardon, că te întrerup... vin bei?”.

— „Beau... Nu te deranja, las' că bat în perete să vină băiatul... Ascultă, nenisorule, zic... am fost cred destul de rezervat. Spune tu, ți-am zis eu vreodată pe nume?.. La urma urmei, aș fi putut, nu?.. ca colegi de școală. Cu toate astea, din Domnule Secretar General nu te-am scos și ai văzut bine, nu ți-am cerut niciodată nimic. Crede-mă, i-am spus, nici acum nu te-aș fi de-

ranjat, dacă nu eram la os. Acordă-mi și mie un permis de caș-caval. Două vagoane, nu mai mult. Ce dracu, zic, dai la toată lumea... toți străinii s'au pricopsit și eu coleg cu tine...".

— „Ați fost colegi?”

— „Din clasele primare... Care am mâncat, zic, bătae împreună dela Țurului...”

— „Cum fi ziseși?”

— „Țurului”

— „Țurului?... Ha! ha! ha! ce nume caraghios!... Cine era Țurului?”

— „Monitorul nostru”

— „Trebue să fi răs și secretarul”

— „A răs de s'a strâmbat... „*Adă hârtia*” și mi-a semnat-o numaidecât...”

— Spune drept, cât lei, m'a întrebat, n'ai la ce să mai ascuzi. Douăzeci de mii la vagon, zic eu. Bravo! Patruzeci dintr'un condeiu, face el. Ștregarule!.. Nu-mi pare rău, ești însurat, nu? Sunt Copil?... N'am... Te-am văzut cu nevasta într'o zi la curse... nositimă femeie... ești plin de noroc. Să știi că nu ți-aș fi aprobat cereșea, dacă nu era semnată de D-na Marinescu, tu ești un stricat.

— „Așa ți-a spus?”

— „Pe onoarea mea...”

— „E de familie bună”

— „El? Bătrân, nesaș...”

— „Să-l invităm într'o zi la masă”

— „N'avem bucătăreasă”

— „Găsesc eu repede. O țiu două zile și-i dau drumul”

— „Ce să gătim?”

— „Pui cu ciuperci”

— „O nimeriși... Optzeci de lei kilo”

— „Oii o cegă cu maioneză”

— „Mai foc...”

— „Luăm un tort dela Capsa...”

— „Ascultă, dragă, de astea i s'o fi acrit, câte a înghițit el pela banchete. In locul tău i-aș găti ceva național: o tusalma gospodărească, cu usturoi, să-și aducă aminte de pe când era student. Numai d'astea mânca...”

— „N'o fi avut săracul”

— „Ba era calic”

— „De ce vorbești așa, e prietenul tău”

— „Ce are a face... De ce crezi că nu s'a însurat... bărbat frumos cum e...”

— (interesată) „E frumos?”

— „Nu e urât”

— „Deștept?”

— „E bine, ce să zic... ca secretar general ar fi făcut partidă bună”

— „Atunci e desinteresat”

— „Ba e egoist. Trăește fără inconveniente, numai cu femei măritate”

— (aprinsă) „Vai, cu femei măritate!.. Nu-i e rușine!.. Oricum la un ceal tot trebuie să-l chemi“.

— „El mor când te-aud că trebuie... De unde trebuie... de unde ai scos-o că trebuie?“.

— „Așa se obișnuște, dragă... trebuie să-l dai o revanșă. El ți-a acordat permisul...“.

— (îngânând) „El ți-a acordat permisul... Mi-a acordat permisul, pentru că nu putea să mi-l refuze... Dacă nu i-l ceream, nu mi-l acorda... Da de ce crezi că mi l-a acordat?..“.

— „Pentru că are inimă bună“.

— „Așa crezi?“.

— „Și ca coleg de școală“.

— „Proaste mai sunteți!“.

— „Atunci pentru ce, că doar nu de ochii mei... Eu nu mă uit la ce spune el“.

— „Pentru că-l am în mână... îi cunosc toate învârtelle“.

— (distrată) „Și ți-a spus că m'a văzut la curse?“.

— „Da, mi-a spus că te-a văzut la curse“.

— (strângând de pe masă) „Nu e un bărbat înalt, brun, bine făcut?“.

— „Cam așa“.

— (ridicându-se de la masă) „In fine, treaba ta, fă cum vrei. Eu mă duc mâine la minister să-i mulțumesc... Sunt obligată, permisul era pe numele meu. Nu vreau să creadă că sunt moșică“.

— (căscând) „Asta da, desigur, e altceva. Dai pe la mine, te introduc eu. Ai să vezi, e foarte galant“.

Seara, în dormitor. În fața oglinzii, d-na Marinescu în *negligé* își împletește părul cu artă, încercând o coafură nouă.

D-l Marinescu gata să se urce în pat:

— „Ascultă, Mișo, dacă poți, mâine amintește-ți, dragă, știți așa pe departe și de avansarea mea...“.

GH. BRĂESCU

A P E L E

Părul ce se furișează greoi
Prin iarba din fundul grădinii noastre,
Vine dinspre deal cu ape îngălbenite,
Cu ape triste se duce spre alte grădini...

De aci, din încăperea rustică
Cu unghere tăcute — prin fereastra
Perdeluită de sară —
Ghicim lunecarea undelor molcome,
Petrecem cu gândul unduerea apelor...

Îți amintești isvorul —
Sfioasa picurare de boabe de apă,
Boabe luminoase înșirate ca perle pe pieptul stâncii?

Pe atuncea și ție-ți svăcnea sub pleoape lumină,
Iar gura ta umedă mă dăruia cu zâmbet,
Cum și părăul. În amurguri potolite,
Dăruia muntelui buchetu-i de ape 'nflorite...

Mai târziu ne-am coborât înspre șes...

Sub șirul des
Al brazilor infipți pe coaste,
Trupul părăului, sărind peste jilave jghiaburi,
Se lovia de rădăcini împletite,
Se zgăria de muchia tăioaselor pietre,
Apele sprintene plângeau pe povârnișuri —
Și astfel, cu fiecă salt,
Cu fiecare sfortare
Spre pacea câmpiei — sub sângele rănilor multe —
Bucuria luminii pieria de pe apele clare...

...Pe atuncea și pentru noi fură
Întăile clipe când ne-am privit cu ură...

...Dar acuma stăm calmi și triști aproape
De șerpuirea domolitelor ape,
Căci iată: apele au ajuns
În dorita liniște a câmpului;
Acuma nici călcăiul arborilor dușmani,

Nici colțurile de bolovani
Nu le mutilează lunecarea tăcută...
Ele curg prin primitoare funduri de grădini,
Poate și flori își pleacă asupra-le blânda lor frunte,
Totuși nici odată apele nu vor mai tresări
De bucuria luminoasă de pe munte...

VIRGILIU MOSCOVICI

ECOURI

*Cu păr în bucle despletit,
Și'mpurpurat ca un copil
Ce-a hoinărit o zi întreagă, prin nisip,
Soarele se scaldă 'n Nil,
Improșcând peste colibele sărace
Stropl de pace...*

*Din depărtări toride,
În trâmbe de nisip ce cad în apă,
Vin turme de-antilope de s'adață,
Și păsări cu privirea stinsă.
Ce-atunecă cu arițe 'mpăslițe
Pe fața cerului încinsă
Ca niște evantall obosite...*

*Și'n calmul care se strecoară
A reînceput ca'n fiecare seară,
Convoiul urlletelor slute
Posomorând adâncurile mute..*

Și s'au ascuns de-odată ca de lele
 Și cârdul somnolent și turma-de gazele,
 Și de urât chiar soarele s'a afundat în apă,
 Ca un Triton străvechi,
 Și a rămas pe mal numai Ecoul
 Țipând cu mâinele'n urechi.

Și noaptea urletelor cade tot mai deasă
 Infășurând văzduhul ca'ntr'o plasă

O ! urlete-aiurite de șacal,
 De ce vă 'nfigeți greu ca un pumnal,
 De câteori-amurgul dunelor cărunte
 Incearcă să m'alinte
 Cu degete de liniște pe frunte?..

Acuma urletele s'au unit
 În dansul unui geamăt uniform
 Ce se reflectă straniu și diform,
 Pe apele din adâncime.,
 De par'că au fugit
 Din cripta piramidelor vecine,
 Cortegiul negrelor mumii,

BCUȘI urlă întunecat în mine. Library Cluj

I. VALERIAN.

PĂSĂRARUL

În colivii înalte de sidef
 Lucrase păsărarul pasări mici de sticlă,
 În nopțile adânci de veghe...
 Și păsărarul bucuros cânta
 Că-aproape isbutise ce visa —
 Iar într'o noapte când pădurea adormise
 Amețită de tăcere
 Și înneacă în lacul fumuriu
 De lună ca 'ntr'o apă
 De vis ciudat,
 S'a deșteptat de-odată păsărarul...
 Transfigurat, a sărutat pe rând
 Minunile de sticlă și le-a încălzit
 Cu sufletul

și le-a vorbit cu gândul —
 Luna răstrângea pe aripile lor,
 De paseri moarte
 Fălșăit de raze vii —
 Pădurea adormită
 Impietrise 'n vis extatic.
 De-odată,
 Cântec de argint a izbucnit,
 Subțire și prelung —
 Un fălșăit ciudat s'a auzit
 Și 'n fața păsărarului
 Uimit,
 Un stol grăbit de pasări mici
 De sticlă a sburat
 Printre copaci.
 Pădurea a fremătat prelung
 Și 'n fălșăit de aripi vii,
 Și 'n cântec de argint
 S'a deșteptat mirată:
 Ce-i?
 Popor de pasări noi a poposit
 La noi?
 Și din adânc, răsând
 Prelung, s'a bucurat
 Pădurea toată.

II

Lumina lunii proiectează
 Pe placa nopții luminoase
 Ce-a 'ncremenit de-atunci în aer
 Pe bietul păsărar sărac,
 În mâini strângând durerea
 Adunată în colivii
 Pustii,
 Pe bietul păsărar
 Ce 'n noaptea aceea 'ndepărtată
 A devenit de-odată,
 Cu colivii cu tot,
 De piatră —

Spovedania unui autor dramatic

Il știam poet — cine ar fi bănuț că e autor dramatic? Dar aveam dovada în spovedania, pe care ne-a făcut-o într'o seară, la el acasă, câtorva prieteni fără ambiții literare :

„Că am scris teatru, nu sunt prea vinovat. Tot românul sarie câte o piesă de teatru. Vina mea începe din clipa în care am crezut că lucrul de căpetenie e să scrii piesa. Lucrul de căpetenie e s'o joci — chiar când n'ai scris-o!.. Ceașul rău, desigur, m'a'ndemnat să bat, cu manuscrisul la subțioară, la ușa zăbrănită a unui teatru mic.

O!.. Am fost primit cu toată grația de tânărul și spiritualul director. Din sficiune, am avut impresia uilitoare că mă aflu — anticipând opera mea — pe scenă. (Am rămas de-atunci cu iluzia că scena e un vas plutitor: ametești dela intestine și ai crampe la cap).

Da! Nu mai încape în doială! Piesa a fost primită — aveți răbdare — a fost primită *să fle citită*, Era un succes de care mi-am dat seama mult mai târziu. Apoi domnul director (care e și actor) mi-a mărturisit că și dumnealui e scriitor — ceiace mi-a pricinuit o vagă neliniște.

Neliniște, desigur, cu totul neintemeiată, căci la a doua vizită am fost viu felicitat — ceiace nu m'a surprins — chiar înjurat cu admirație (ca românul) și luat în brațe cu efuziune — Piesa? A, da! piesa... Ei vezi, piesa nu se poate juca. Și din mai multe pricini: întâi, e prea bună și actorii companiei nepotrivii; al doilea, compania mare — din întâmplare — o piesă de bulevard cu acelaș titlu și publicul românesc (atât de excitabil) se duce la teatrele mici, mai cu seamă când autorul e francez și necunoscut; al treilea...

— Stai! se'nterupse Directorul, bătându-mă pe umăr. Să ști că piesa dumitale se va juca — și asta cu siguranță! — la Teatrul Subvenționea. Și pentrucă o piesă — oricât de bună! are nevoie de farmece, iată scriu aci pe fila întâia a manuscrisului o formulă magică a mea! (Scrie) „Această extraordinară piesă nu poate fi jucată cu succes decât de doamna Mimi, simpatica ingenuă a Subvenționalului“.

— Maestre, nu'nțeleg..

— Dacă ești idiot! Doamna Mimi are un deosebit talent; nu e apreciat, ce e drept la adevărata lui valoare de majoritatea criticilor dramatici, dar il apreciază d. Marin Vasile a cărui situație e hotărâtoare la Teatrul Subvenționea: ridică cortina prin urmare. Dă fuga la Subvențional..

Dau fuga.

Pe drum, o spalmă îmi trece fulgerătoare prin șira spinării: dacă „situația hotărâtoare” retrace, tocmai în timpul repetițiilor piesei mele, aprecierea sa „simpaticei ingenuș”?. Doamne, ține-l!

Dar altul fu nenorocul meu. Domnul Marin Vasile nu știe să citească. Și o piesă — asta e la mîntea omului! — ca să fie jucată trebuie să fie întâi citită!... Citită la un teatru și jucată la altul, asta iar nu se poate..

— Când două teatre se ceartă, al treilea câștigă! — mi-am zis cu optimism, convins că piesa e sortită să fie jucată de doamna directoare a teatrului B!..

Cea mai mare prostie din viața mea — eu care am comis atâtea! — eram desigur s'o fac atunci, dacă în apropierea teatrului B, a cărui fațadă e ilustrată de o Bancă Industrială, n'ași fi fost tras de mîneacă de prietenul Henri, director de revistă violentă.

— Ai o piesă de teatru!

— Nu... Da... De unde știi?

— Păi bine la doamna B. ți-ai găsit s'o duci?

— Că n'o fi trebuind s'o duc directorului Băncii Industriale

— Dar doamna B. te detestă!

— ?!

— Ai să-mi ripostezi că nici nu te cunoaște. Ce-are aface? Ți spun eu: nu ești tipul ei!

— Dar eu n'am nici-o pretenție, personal. Piesa dacă...

— Nu vezi că ești caraghios? Uite cum se face... Și mă las tîrât pe o uliță dosnică.

— În primul rînd convocăm pe toți ziaristii!..

— Exclus! Toți ziaristii au câte o piesă de teatru.

— Cunoșc eu câțiva care se fac că n'au. Citești piesa în fața tuturor. O decretăm, firește, expresionistă. Apoi publicăm în toate ziarele această informație:

„Intr'un cerc distins de oameni de litere, artiști dramatci, industriali, ziaristi, comercianți, pictori și funcționari de stat, s'a citit noua comedie — pricepi? — noua comedie a domnului Vârtejan-Vârtej. Succesul a fost desăvârșit. Insuși Ministrul Comunicațiilor — ad-interim la Arte — s'a interesat de prețioasa lucrare care va fi prezentată chiar în această stagiune unuia din marile teatre ale Capitalei”. Apoi lansăm un fragment prin revista Boxul — cu fotografia ta și a mea! ...” M'am smuls din brațele amicului și am fugit.

„Am înțeles că nici un director de teatru din lume n'ar rezista unui asemenea șantaj! Și pentrucă Dumnezeu m'a făcut prea laș. nu, n'am putut sta față'n față cu toată strălucirea unei astfel de glorii!.. Iată de ce prietenul, care mă urmărise, m'a găsit ascuns — tot cu manuscrisul la subțioară — tocmai în fundul unei tipografii!..

F. ADERCA

BENVENISTI

Dedicațiile lui Ernest Renan și Anatole France editorului lor Calmann-Lévy, — mi se păreau acum douăzeci de ani excesive: nu bănuiam că între scriitori și editori se pot înoda legături de prietenie și, cu atât mai mult, nu puteam întrevedea rolul fecund al editorului în evoluția nu numai a unui scriitor ci și chiar a unei literaturi. După ce, timp de trei ani, în paginile *Sburătorului* au apărut atâtea nume consacrate sau noi, este o datorie de conștiință de a înscri pe ultima pagină, numele discret al regisorului nostru: d. S. Benvenisti. Fără dânsul, publicația noastră n'ar fi existat și atâtea talente nu s'ar fi valorificat la timp. Într'o țară, în care publicul nu și face datoria, și în care oficialitatea „reprezentată prin Ministerul Artelor“ arată cea mai superbă indiferență pentru destinele scrisului românesc (deși subvenționează operele vienezze sau turnee de trupe ce joacă piese de boulevard) într'o țară, în care au dispărut, dintr'o nepăsare condamnată, toate revistele săptămânale, e o fericire că se găsec particulari ce-și înțeleg rolul lor cultural mai mult de cât simplii miniștri. Unul din aceștia e și d. Benvenisti.

Cu mijloace restrânse a stat la postul de abnegație; a suportat senin vicisitudinile revistei; cu un admirabil optimism și cu o înțelegere intuitivă a nevoilor ideale ale meseriei noastre, ne-a încurajat, dimpotrivă, la totdeauna. În numele tuturor tinerilor scriitori ce s'au ridicat de pe urma gestului lui fertil, țin deci să-i mulțumesc la încheierea revistei. Doresc ca cercetătorul viitor al străduințelor noastre să găsească pe ultima pagină numele acestui desinteresat iubitor de literatură română și prieten al nostru al tuturor.

E. L.

SBURATORUL LITERAR

REVISTĂ, LITERARĂ SĂPTĂMĂNALĂ

TABLA DE MATERIE

ANUL I — No. 27 — 52

P O E Z I I			
<i>Aderca, F.</i> — Adagio	12	Litania pentru casa albă	89
Sonata iubirii	43	Primăvara	104
<i>Baltazar, Camil</i> — Scrisori din sanatoriu	5	Fie de borangie	133
Han vechiu	23	Dimineați	168
Tragedii mici	65	Talangii oboseite	187
Singurătate	88	Ultima elegie	205
Primăvara în sanatoriu	88	Reîntoarcerea	232
		Prieteniei moarte	244
		Fie de ploaie	277
		Slove de seară	288

Clopotele	299	<i>Rotică, G.</i> — Luând iubirea locul . . .	34
Luminisuri de toamnă	322	Eu știu că ești mai bună	72
Vecernii luminoase	353	Păcatul	90
Scrisoare	386	Printre cireșii în floare	186
Vecernii	397	<i>Scurtu, Alexandrina.</i> — Simfonia	108
Invocare	427	Sărutul	187
Cules	449	Bucuria	246
Elegie	459	Ucis'am eri	356
Dedicatie	460	O lasă toamna	401
<i>Bilciurescu, Alex.</i> — Morții	75	<i>Silviu, G.</i> — Singurătate	35
Ploae 'n amurg	171	Munți de gheață	142
Moartea în sat	275	Farul de pe munte	252
În mine plâng morții	437	<i>Soare, Alice.</i> — Havuzuri	14
<i>Celarianu, M.</i> — Nevroza	183	Somnul copilului	288
În fața casei	215	Strigoiul	337
Ahasverus	223	Chemare	356
Copaci bătrâni	247	Cea mai săracă	396
Ertare	323	Rugă	428
Tot animal	337	<i>Stamatiad, Al. T.</i> — Stanțe	57
Târziu	467	Pe țarm	151
<i>Dorian, Emil.</i> — În fața serii	30	Toamna	316
Pe bord	51	Cântec	418
Serile	123	<i>Streinu, Vladimr.</i> — Stârșit de	
Muncitorii	271	toamnă	25
<i>Eftimiu, Victor.</i> — Vulturul	63	Toamnă	72
Stridente	127	Primăvară	103
Amintirile	144	Tăcere	135
În ceasul greu	203	Oboseală	303
În mine stelele	268	Oglinzi	331
Soțul	287	Semne pe o carte	383
Amintirile	332	Peisagiu mort	468
<i>Farago, Elena.</i> — E moartă iubirea	347	<i>Valerian, I.</i> — Nocturnă	52
Iertare	443	Făclie în noapte	66
<i>Moscovici, Virgiliu.</i> — Patul	55	Plutire	128
Chiparosul	114	Singurătate	196
Fântâna	145	Resfrângeri din adânc	215
Fântănele iubirii	225	Târziu	235
Motive de seară	369	Sfârșitul	292
Ciclul mării	436	Pastei marin	323
Apele	471	Omul	348
<i>Movilă, Sanda.</i> — Arabescuri	31	Țertarea lui Iuda	380
Evanta ii japoneze	168	Ecouri	472
Dansuri egiptiene	276	<i>Velea, Andrei.</i> — Coloana	154
Oarba	324	<i>Voronca, Ilarie.</i> — Tristeți de toam-	
Păsărarul	473	nă	315
<i>Murnu, G.</i> — Cântecul Sirenelor	363	Gară de provincie	340
<i>Petrescu, Camil.</i> — Repaosul	89	Desen	347
Cântec de lebedă	284	Casa copilăriei	368
După amiază de vară	450	Desnădejdi	387
Apropiere	458	Tristeți	402
<i>Protopopescu, Dragoș.</i> — Poves-		Nelinisți	418
tea unui știutor de carte	263	Amurg în munți	433
<i>Romanescu, Marcel.</i> — Decor	6	Clipe de seară	450
Berceuse	26	Elegie	467
Către Kipris	136		
Pași pe nisip	144		
Fabulă	304		
Arsița	368		
Schiță	401		
Nocturnă	437		

NUVELE, SCHIȚE, POVESTIRI, STUDII

<i>Aderca, F.</i> — Există critică?	86
Ce e naționalitatea	125
Metafora	175

Amurgul rasselor	292
Metafizică	355
Brăescu, G. — Eresuri	27
Oficiale cazone	66
Nevinovații	105
Nenea Guță	166
Mulțumită	184
Anoneta	227
Evenimentul zilei	245
Moș Belea	265
Izvor-Vama Poștei	285
Sufletarul	304
In retragere	367
Mână de fer	384
Cele trei elemente	398
Un scos din pepeni	404
Fără noroc	451
Revanșă	469
Călugăru, I. — Pe mine nu mă doare	333
Mahmud	413
Dragoslav, I. — Mache	46
Eftimiu, Victor. — Invățături	461
Movilă, Sanda. — Ferocitate pre- coce	93
Gânduri	151
Păcatul	248
Noaptea cea albă	306
Iucă o pasăre	338
Arabescuri	337
Molna	419
Ortiz, Ramiro. — Artă și critica nouă de ieri	188
Papadaf-Bengescu, Hortensia. — Apocalipsul	7
Coana Moașă	69
Note și impresii literare	91
(sub iscălitura Glaucoș)	
Karlheinz Martin	129
Scafandria	206
Maria Bașkirțeva	269
Giovanni Papini	289
Romanța provincială	316
Vagabondul	349
Dihorul	429
Armonii	462
Petrescu, Camil. — Note săptămă- nale	172
Popescu-Telega, Al. — Artă de a scri un articol	56
Enescu în Spania	111
Pelz, I. — Stelele	216
Între obiectivism și atitudine	402
Petrovici, I. — Discurs la înmor- mântarea lui Take Ionescu 300	
Relgis, Eugen. — Romain Rolland 109	
Tafrați, O. — Ilarion Filalitul	442
Vissarion, I. C. — Vărul Ion	146
Cuvânt de înmormântare	369

EPILOGUL

Lovinescu, E. — Anticipații literare:	
M. Celarianu și I. Valerian	1
Camil Baltazar	21
B. Fundoianu	41
Bacovia	61
T. Arghezi	81
F. Aderca	101
Brăescu	121, 141, 161, 181, 201
Mihail Dragomirescu	221
Ovid Densusianu	241
S. Mehedinți	261
Există o literatură română?	281
297, 313, 329	
Matei Cantacuzino	345
C. Hogaș	361
Al. A. Philippide	377
Demostene Botez	393
H. Sanielevici	409
Nichifor Crainic	426
Camil Baltazar	441
Cuvânt de încheiere	457

CRONICI LITERARE

Iorgulescu, M. — În jurul pașop- tismului	115
Salomea	153
Oreste	272
Lovinescu, E. — Istoria războiului pentru întregirea României 293	
Romanescu, Marcel. — În umbră și tăcere de lgnotus	390

CRONICA IDEILOR

Fundoianu, B. — Clasicism	53
Personalitatea	73
Note critice	96
Henry Bataille	132
etică și spectacol	176
Probleme de poetică	236, 253
Educație clasică	308, 325
Spiritul critic în cultura româ- nească	357, 372
Spre clasicismul cel nou	405
Théophile Gautier	452

CRONICI TEATRALE

Aderca, F. — Puterea întinericului 4	
Avarul, Roșcovanu	16
Nju și Pelicanul	37
A doua tinerete	78
Beția	78
Lysistrata	98
Teatrul Mic	99
Omul care ne trebuie	118
Tarina	136
Scampolo	155
Pignalion	197

Suflete tari	178
Suflete tari	217
A 8-a nevastă a iui Barbă-Albas- tră	237
O scrisoare pierdută, Macbeth, Ciuta, Don Juan, Liliom, Pa- quebot Tenacity, Trunghiul	341
Incheiere	257
Ecaterina Iwanowna	374
Oriza teatrelor	389
Patima roșie	422
Teatrul „Insula”	438
Sposedania unni autor drama- tic	475
Lovinescu, E. — Ciuta	294

CRONICI ARTISTICE

Popa, Ion, Victor. — Prin expoziții	16
Getta Holban și Mütznér	37
Tinerimea artistică	59
Virginia Tomescu, Victor de Vesy	76
Arta română	137, 156
Paul Scortescu	199
N. Grant, Mihăilescu	218
A. Bordenache; Artele frumea- se	255
Sfârșit de sezon	277

INSEMNĂRI

F. A. — Estetica d-lui Iorga	140
D. Iorga și poezia dramatică	160
A. B. — Scârlătescu	424
E. L. — Sburătorul și alegerile	18
Struțeanu se multiplică	19
„Sonata umbrelor” la Berlin	19
Lealitate	19
În marginea alegerilor	39
Institutul de literatură	39
Local crimei	40
A doua tinerețe	59
Ce e cu Homerul ironic	60
Flacăra	79
Unde dai și unde	80
În sfârșit un om cinstit	99
Năzuința	119
Umbra	159
Antologia Segall	159
Doi factori ai conștiinței națio- nale	179

Al. Bogdan-Pitești	180
Iarăși Bogdan-Pitești	219
Iarăși pamfletul	220
Flacăra	259
Suflete tari	260
Dului Zamfirescu	279, 295
Viața nouă	279
Convorbiri literare	280
Flacăra	296
Legea progresului	296
Cazul Iorga	296
Tatăl, Fiul, Sf. Duh	311
I. C. Vissarion	312
Constanța Marino-Moscú	312
Ignotus	327
Ovid Densusșlanu	327
D. D. Patrașcanu	328
A. Bilciurescu	343
M. Sadoveanu	344
Iarăși literatura română	360
Recidivă	360
Alexis Drăculea	375
Originalitatea în primejdie	376
I. Buzdugan	392
Corneliu Moldovanu	408
N. Davidescu — ironist	424
Vissarion — poet	439
Benvenisti	477
H. P.-B. — Aspecte contemporane	60
De la d'Annunzio la Daudet	100
Exemplul stradei	160
Geniul națiunilor	302
Literatura lui Benoit	440
I. P. — Dramul morții, Insemnările unui soldat	190
G. S. Căsuța lebedei	79
M. S. — Între artă și iubire	40
Din sala pașilor pierduți	120
V. S. — Șovăiri	80
Coloana printre ruini	99
Între frac și cojoc	100
Oameni cari nu vorbesc	119
Idei și oameni	120
Miron Grindea	140
Viața românească, Gândirea Transilvania	199, 260
Flacăra	240, 279
Năzuința	239
Al. T. — Dostojevski	250
I. V. — Fericire	119
Cartea de taine	200